

Fra min øverste boghylde.

Der har gennem årene været forskellige modeller til at beskrive mennesker med.

Der har også været forskellige modeller til at beskrive skakspillere med. Jeg har en gammel bog stående på hylden af Bjørn Nielsen: Positions-og kombinationsspil. I mange år var skakspillere enten positions eller kombinationsspillere.

En måde at beskrive skakspillere på er at inddele dem i kategorier. Lars Bo Hansen har skrevet en meget spændende bog, som jeg faldt over ved Påsketurneringen i år:

Bogen hedder: **Foundations of Chess Strategy**. (den er på Engelsk)

Her skriver han om de faktorer, der har indflydelse på strategien i skak. Han skriver specielt meget om den menneskelige faktor - hvilken slags spiller er man ? hvad betyder det for ens spil ?

Han bruger en model fra forretningsverdenen til at beskrive skakspillere med. De bliver inddelt i 4 hovedtyper: Aktivister, Pragmatikere, Reflektorer og Teorister (nej, ikke terrorister) -alt afhængig af, om de baserer deres spil på logik eller intuition, - facts eller det generelle koncept i stillingen.

	Facts	Et generelt koncept
Intuition	<i>Aktivister</i>	<i>Reflektorer</i>
Logik	<i>Pragmatikere</i>	<i>Teorister</i>

Reflektorer :

- har en god fornemmelse for, hvor brikkerne skal stå.
- er gode til at samle og udnytte små fordele.
- er gode i slutspil.
- er gode til at vurdere langsigtede positionelle ofre.
- laver ikke så lange beregninger.
- tager beslutninger på generel baggrund.

Deres spil bliver tit undervurderet, da åbningsspillet somme tider er uambitiøst.

Hvis de bliver udsat for overraskelser, er de som regel gode til at manøvrere i ukendt farvand.

Intuitionen fortæller dem, hvilken vej de skal tage.

Deres svaghed kan være, at de ikke beregner så mange variationer. Det fører somme tider til overseelser (bukke). (Se Petrosian-Spassky, Moskva Wch (8) 1969, Christiansen-Karpov, Wijk An Zee 1993, eller Sämisch-Capablanca, Karlsbad 1929)

Hvis man spiller mod en sådan type, er det godt at stræbe mod positioner, hvor der er kombinationer i farvandet. Undgå stillinger der er strategisk komplekse, eller stillinger der er simple, hvor de små nuancer gør forskellen.

Eksempler på Reflektorer: **Capablanca, Rubinstein, Smyslov, Petrosian, Karpov, Adams**

Teorister har:

- en god baggrund i skakhistorien
- en god forståelse af bondestrukturen i centrum, og hvad det betyder strategisk.
- det rigtig godt i lukkede og halv-lukkede stillinger. (Tarrasch var dog glad for åbne stillinger og frit officersspil)
- det godt, hvis de har fordel af løberparret.

- ofte en tydelig rød tråd i partiet.
- gode åbningsforberedelser med basis i solide systemer, der kan bruges i lang tid fremover.
- ofte en stædig tro på deres egne systemer.
- ofte givet navn til åbninger (Niemzoindisk, Tarrasch var. i...., Réti, Botvinnik sytemet ...osv.)
- bygget deres beslutninger på logisk tænkning og generelle koncepter.

Hvis man spiller mod en sådan type, må man bryde den logiske tråd. Søg efter stillinger "uden logik", hvor det handler om den konkrete stilling. F.eks. skarpe åbningsvariationer (men ikke usunde. Teorister har en god fornemmelse for, hvornår man skal se efter tektiske vendinger)

Eksempler på Teorister: **Steinitz, Tarrasch, Niemzowitch, Réti, Botvinnik, Kramnik, Leko**

Pragmatikere:

- tager beslutninger baseret på facts i stillingen og konkrete varianter.
- er vældig gode til at beregne.
- har ofte et åbningsrepertoire, der er præcist og skarpt.
- er ofte trend-sættere indenfor åbningsteorien.
- er gode angrebsspillere. Meget stærke i det direkte kongeangreb.
- er somme tider materialistiske og modtager ofre, hvis de ikke lige kan se en compensation.
- går somme tider i stå i simple eller kedelige stillinger, hvor de ikke kan beregne så meget.
- blandt verdensmestrene i skak er der flest pragmatikere.
- er åbne for nye ideer.

De bedste pragmatikere i historien udnytter deres evner for skarpt spil, beregninger og kombinationer. Senere lærer de nye ting og bliver mere universelle spillere.

Hvis du spiller mod en pragmatiker, så undgå skarpe variationer, hvor der er stor risiko for at regne forkert. Søg efter rolige stillinger, hvor det mere afhænger af de små positionelle nuancer. Her vil pragmatikeren måske begynde at kede sig, eller bruge tid på at lave en masse unødvendige beregninger.

Eksempler på Pragmatikere: **Alekhine, Euwe, Keres, Fischer, Kasparov, Svidler, Topalov**

Aktivister:

- har en god fornemmelse for initiativet - ofrer gerne for at få det.
- har en god "næse" for kombinationer.
- har talent for langsigtede ofre.
- er gode til at bedømme og beregne i skarpe stillinger.
- er ofte gode til hurtigskak.
- kan godt lide at gøre usædvanlige træk.
- er ikke bange for at tage chancer - selv om det somme tider fører til tab.
- foretrækker at være den, der angriber.

Hvis du spiller mod en aktivist, og han ofrer - så stol ikke på det - tjek om du måske kan modtage ofret. Undgå tidnød - de spiller godt i tidnød. De vil gerne have en sikker kongestilling og også have initiativet - prøv at undgå dette. Undgå ikke komplikationer, men prøv selv at få initiativet.

Eksempler på aktivister: **Pillsbury, Bronstein, Tal, Anand, Shirov, Topalov, Morozevich**

Hvis du som jeg holder af systemer, der er med til at forklare, hvordan omverdenen (læs: skakspillere) fungerer, kan jeg kun anbefale denne bog, der naturligvis fås hos Dansk Skaksalg. Der er mange og tydelige partieksempler på de kvaliteter som de forskellige spillertyper har. Den kan også læses som en ny og anderledes gennemgang af skakhistorien.

Mogens Nielsen